

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 14ης Δεκεμβρίου 2023*

«Προδικαστική παραπομπή – Γεωργία – Κοινή οργάνωση των αγορών – Τομέας της ζάχαρης – Εισφορές επί της παραγωγής – Κανονισμός (ΕΕ) 1360/2013 – Δικαίωμα επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών – Αποσβεστική προθεσμία και προθεσμία παραγραφής – Απρόσβλητος χαρακτήρας των αποφάσεων εκκαθάρισης – Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας – Αρχή της ασφάλειας δικαίου»

Στην υπόθεση C-655/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 1ης Ιουνίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Οκτωβρίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

I GmbH & Co. KG

κατά

Hauptzollamt HZA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους Ο. Spineanu-Matei, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot και L. S. Rossi (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αμιλίου

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η I GmbH & Co. KG, εκπροσωπούμενη από τον D. Ehle, Rechtsanwalt,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την A. C. Becker και τον B. Hofstätter,

κατόπιν της απόφασεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 1360/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 και 2005/2006, του συντελεστή που απαιτείται για τον υπολογισμό της συμπληρωματικής εισφοράς για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 και 2004/2005 και των ποσών που πρέπει να καταβληθούν από τις βιομηχανίες ζάχαρης στους πωλητές ζαχαρότευτλων λόγω της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ποσού των εισφορών και του ποσού των εισφορών αυτών που πρέπει να εισπραχθούν για τα έτη εμπορίας 2002/2003, 2003/2004 και 2005/2006 (ΕΕ 2013, L 343, σ. 2).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της I GmbH & Co. KG και του Hauptzollamt HZA (κεντρικού τελωνείου, Γερμανία) (στο εξής: τελωνείο) με αντικείμενο την επιστροφή των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης οι οποίες είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως για την περίοδο εμπορίας 2001/2002.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Ο κανονισμός 1150/2000

- 3 Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 1150/2000 του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2000, για την εφαρμογή της απόφασης 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2000, L 130, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) 105/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Ιανουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 36, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1150/2000), προέβλεπε τα εξής:

«1. Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η απαίτηση των Κοινοτήτων επί των ιδίων πόρων που προβλέπονται άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο α) της απόφασης 2007/436/ΕΚ, Ευρατόμ [του Συμβουλίου, της 7ης Ιουνίου 2007, για το σύστημα των ιδίων πόρων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 2007, L 163, σ. 17),] θεωρείται βεβαιωθείσα άπαξ και πληρούνται οι όροι που προβλέπονται από την τελωνειακή νομοθεσία όσον αφορά τη λογιστική καταχώρηση του ποσού και την ανακοίνωσή του στον οφειλέτη.

2. Η ημερομηνία που λαμβάνεται υπόψη για τη βεβαίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 είναι η ημερομηνία λογιστικής καταχώρησης που προβλέπεται από την τελωνειακή νομοθεσία.

Όσον αφορά τις εισφορές και τα λοιπά τέλη που προβλέπονται στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, η ημερομηνία που λαμβάνεται υπόψη για τη βεβαίωση η οποία προβλέπεται στην παράγραφο 1 είναι η ημερομηνία της κοινοποίησης που προβλέπεται από τη νομοθεσία στον τομέα της ζάχαρης.

Στην περίπτωση που η εν λόγω ανακοίνωση δεν προβλέπεται σαφώς, η ημερομηνία που λαμβάνεται υπόψη είναι εκείνη του καθορισμού, από τα κράτη μέλη, των ποσών που οφείλουν οι οφειλέτες, κατά περίπτωση, υπό μορφή προκαταβολής ή πληρωμής υπολοίπου.

[...]

4. Όταν η ανακοίνωση πρέπει να διορθωθεί εφαρμόζεται η παράγραφος 1.»

Ο κανονισμός 1360/2013

4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 10 έως 12 και 23 του κανονισμού 1360/2013 έχουν ως εξής:

«(10) [Με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. (C-113/10, C-147/10 και C-234/10, EU:C:2012:591)], το Δικαστήριο [...] κήρυξε άκυρο τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1193/2009 [της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη διόρθωση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1762/2003, (ΕΚ) αριθ. 1775/2004, (ΕΚ) αριθ. 1686/2005, (ΕΚ) αριθ. 164/2007 και τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/03, 2003/04, 2004/05, 2005/06 (ΕΕ 2009, L 321, σ. 1)], διευκρινίζοντας ότι για τον υπολογισμό του εκτιμώμενου μέσου όρου ζημιών ανά τόνο προϊόντος το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/2001 [του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2001, για την κοινή οργάνωση των αγορών στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ 2001, L 178, σ. 1),] έπρεπε να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το συνολικό ποσό των επιστροφών περιλαμβάνει το σύνολο των καταβληθεισών επιστροφών στην εξαγωγή.

(11) Ως εκ τούτου, οι εισφορές στον τομέα της ζάχαρης θα πρέπει να καθοριστούν στο κατάλληλο επίπεδο. [...]

(12) Δεδομένου ότι για τον υπολογισμό των εισφορών για το έτος εμπορίας 2001/2002 χρησιμοποιήθηκε η ίδια μέθοδος που ακυρώθηκε από το Δικαστήριο θα πρέπει, επίσης, να διορθωθούν αναλόγως οι εισφορές στην παραγωγή και ο συντελεστής της συμπληρωματικής εισφοράς για την περίοδο εμπορίας 2001/2002.

[...]

(23) Για λόγους ασφάλειας του δικαίου και για να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη μεταχείριση των ενεχόμενων οικονομικών φορέων στα διάφορα κράτη μέλη, είναι αναγκαίο να καθοριστεί κοινή ημερομηνία από την οποία θα πρέπει να βεβαιωθούν οι εισφορές που καθορίζονται με τον παρόντα κανονισμό [...] Ωστόσο, η προθεσμία αυτή δεν θα πρέπει να ισχύει όταν τα κράτη μέλη καλούνται βάσει της εθνικής νομοθεσίας να προβούν σε επιστροφές μετά την εν λόγω ημερομηνία».

5 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«Οι εισφορές επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για τα έτη εμπορίας 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005, 2005/2006 καθορίζονται στο σημείο 1 του παραρτήματος.»

6 Κατά το άρθρο 2 του εν λόγω κανονισμού:

«Η ημερομηνία που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του [κανονισμού 1150/2000] για τη βεβαίωση των εισφορών, οι οποίες καθορίζονται με τον παρόντα κανονισμό, είναι το αργότερο η 30ή Σεπτεμβρίου 2014, εκτός εάν τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να τηρήσουν την προθεσμία αυτή εξαιτίας της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών σε οικονομικούς φορείς.»

7 Το άρθρο 3, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 1360/2013 ορίζει τις ημερομηνίες από τις οποίες οι εισφορές επί της παραγωγής που αναγράφονται στο σημείο 1 του παραρτήματος του κανονισμού αυτού έχουν εφαρμογή όσον αφορά τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006. Κατά το άρθρο του 3, πρώτο εδάφιο, ο εν λόγω κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ήτοι στις 20 Δεκεμβρίου 2013.

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/264

8 Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/264 του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 2018, για τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 1999/2000, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή, καθώς και του συντελεστή υπολογισμού της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης, και για τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 2000/2001, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ 2018, L 51, σ. 1), ορίζει τα εξής:

«Η διαφορά μεταξύ των εισφορών που καθορίζονται από τους κανονισμούς (ΕΚ) αριθ. 2267/2000 [της Επιτροπής, της 12ης Οκτωβρίου 2000, για τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 1999/2000, των ποσών των συνεισφορών στην παραγωγή καθώς και του συντελεστή υπολογισμού της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ 2000, L 259, σ. 29),] και (ΕΚ) αριθ. 1993/2001 [της Επιτροπής, της 11ης Οκτωβρίου 2001, για τον καθορισμό, για την περίοδο εμπορίας 2000/2001, των ποσών των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ 2001, L 271, σ. 15),] και των εισφορών που προβλέπονται στο άρθρο 1 του παρόντος κανονισμού επιστρέφεται στους οικονομικούς φορείς που κατέβαλαν εισφορές για τις περιόδους εμπορίας 1999/2000 και 2000/2001, κατόπιν δεόντως αιτιολογημένης αίτησής τους.»

Το γερμανικό δίκαιο

9 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Marktorganisationsgesetz (νόμου περί οργάνωσης των αγορών), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, όριζε τα εξής:

«Οι διατάξεις του [Abgabeordnung (φορολογικού κώδικα)] [...] εφαρμόζονται κατ' αναλογία επί των εισφορών για την οργάνωση των αγορών οι οποίες, βάσει των ρυθμίσεων που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, επιβάλλονται για προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της οργάνωσης των αγορών, εφόσον ο παρών νόμος ή η κανονιστική απόφαση που έχει εκδοθεί δυνάμει του παρόντος νόμου δεν εισάγουν παρέκκλιση από τις διατάξεις αυτές.»

- 10 Το άρθρο 169, παράγραφοι 1 και 2, του φορολογικού κώδικα, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προέβλεπε τα ακόλουθα:
- «(1) Ο καθορισμός του φόρου καθώς και η ακύρωση ή τροποποίησή του δεν επιτρέπονται πλέον όταν έχει παρέλθει η προθεσμία καθορισμού. [...]
- (2) Η προθεσμία καθορισμού του φόρου είναι:
1. ένα έτος για τους φόρους κατανάλωσης ή την επιστροφή τους,
 2. τέσσερα έτη για φόρους και την επιστροφή τους, εφόσον δεν πρόκειται για φόρους ή επιστροφή κατά την έννοια του σημείου 1 ή για εισαγωγικούς ή εξαγωγικούς δασμούς κατά την έννοια του άρθρου 4, σημεία 10 και 11, του τελωνειακού κώδικα.»
- 11 Το άρθρο 170, παράγραφος 1, του κώδικα αυτού είχε ως εξής:
- «Η προθεσμία καθορισμού αρχίζει από τη λήξη του ημερολογιακού έτους εντός του οποίου γεννήθηκε η φορολογική οφειλή ή κατέστη οριστική μια φορολογική οφειλή που είχε γεννηθεί υπό αίρεση.»
- 12 Κατά το άρθρο 171, παράγραφος 3, του εν λόγω κώδικα:
- «Όταν, εκτός πλαισίου διαδικασίας ένστασης ή προσφυγής, υποβάλλεται αίτηση καθορισμού του φόρου ή αίτηση ακύρωσης, τροποποίησης ή διόρθωσης του καθορισμού του φόρου δυνάμει του άρθρου 129 πριν από τη λήξη της προθεσμίας καθορισμού, η προθεσμία αυτή δεν λήγει προτού εκδοθεί επί της αίτησης απόφαση η οποία δεν μπορεί να προσβληθεί.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 13 Η I υπαγόταν, ως εταιρία παραγωγής ζάχαρης, στο σύστημα εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1260/2001, όσον αφορά τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006.
- 14 Το ποσό των εισφορών αυτών καθοριζόταν βάσει κανονισμών που εξέδιδε ετησίως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για την περίοδο εμπορίας 2001/2002, το εν λόγω ποσό ορίστηκε κατ' εφαρμογήν του κανονισμού (ΕΚ) 1837/2002 της Επιτροπής, της 15ης Οκτωβρίου 2002, για τον καθορισμό, όσον αφορά την περίοδο εμπορίας 2001/02, των ποσών των συνεισφορών στην παραγωγή καθώς και του συντελεστή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ 2002, L 278, σ. 13).
- 15 Με απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002 την οποία εξέδωσε κατ' εφαρμογήν του ανωτέρω κανονισμού, το τελωνείο καθόρισε το ποσό των εισφορών επί της παραγωγής που έπρεπε να καταβάλει η I για την περίοδο εμπορίας 2001/2002 (στο εξής: απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002).
- 16 Με την απόφαση της 8ης Μαΐου 2008, Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. (C-5/06 και C-23/06 έως C-36/06, EU:C:2008:260), καθώς και με τις διατάξεις της 6ης Οκτωβρίου 2008, Raffinerie Tirlemontoise (C-200/06, EU:C:2008:541), και της 6ης Οκτωβρίου 2008, SAFBA (C-175/07 έως C-184/07, EU:C:2008:543), το Δικαστήριο κήρυξε ανίσχυρους τους κανονισμούς της Επιτροπής σχετικά με τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2004/2005.

- 17 Με απόφαση της 27ης Ιανουαρίου 2010, το τελωνείο απέρριψε αίτηση που είχε υποβάλει η I για την τροποποίηση της απόφασης της 25ης Νοεμβρίου 2002.
- 18 Με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. (C-113/10, C-147/10 και C-234/10, EU:C:2012:591), το Δικαστήριο κήρυξε ανίσχυρο τον κανονισμό 1193/2009, ο οποίος είχε τροποποιήσει τους κανονισμούς της Επιτροπής σχετικά με τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2004/2005. Κατόπιν της έκδοσης της απόφασης εκείνης, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθόρισε εκ νέου τις εισφορές επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006, εκδίδοντας τον κανονισμό 1360/2013, με τον οποίο μείωσε τις εισφορές για τις εν λόγω περιόδους εμπορίας.
- 19 Στις 18 Δεκεμβρίου 2014 η I υπέβαλε στο τελωνείο νέα αίτηση ζητώντας την τροποποίηση των εισφορών και την επιστροφή των καθ' υπέρβαση καταβληθέντων ποσών, πλέον τόκων, βάσει του κανονισμού 1360/2013.
- 20 Με απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, η οποία επικυρώθηκε κατόπιν διαδικασίας ένστασης, το τελωνείο απέρριψε τη νέα αυτή αίτηση, με την αιτιολογία ότι η απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002 είχε καταστεί απρόσβλητη.
- 21 Το Finanzgericht (φορολογικό δικαστήριο, Γερμανία) απέρριψε την προσφυγή που άσκησε η I κατά της απόφασης της 28ης Ιανουαρίου 2016, με την αιτιολογία ότι η αναδρομική μείωση των εισφορών που επέφερε ο κανονισμός 1360/2013 δεν είχε καμία συνέπεια επί της απρόσβλητης απόφασης της 25ης Νοεμβρίου 2002, δεδομένου ότι η τροποποίηση της απόφασης αυτής διεπόταν αποκλειστικά από το εθνικό δίκαιο.
- 22 Η I άσκησε αναίρεση κατά της ανωτέρω δικαστικής απόφασης ενώπιον του Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακού Φορολογικού Δικαστηρίου, Γερμανία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, υποστηρίζει ότι, με την απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την ύπαρξη δικαιώματος, αντλούμενου από το δίκαιο της Ένωσης, για επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών. Η I ισχυρίζεται ότι μόνον από τον χρόνο έναρξης ισχύος του κανονισμού 1360/2013 και μετά ήταν δυνατόν να καθοριστούν ορθά οι εισφορές αυτές και, επομένως, να ασκήσει η ίδια το εν λόγω δικαίωμα επιστροφής. Συνεπώς, το δικαίωμα επιστροφής δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την ακύρωση ή την τροποποίηση της απόφασης της 25ης Νοεμβρίου 2002. Η I συνάγει εξ αυτού ότι, σύμφωνα με την αρχή της αποτελεσματικότητας, το τελωνείο δεν δύναται να επικαλεστεί τις εθνικές προθεσμίες παραγραφής και τον απρόσβλητο χαρακτήρα της ανωτέρω απόφασης.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του άρθρου 2 του κανονισμού 1360/2013 και ως προς τη σχέση μεταξύ της ενωσιακής αρχής της ασφάλειας δικαίου και της απόφασης της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Cargill Deutschland (C-360/18, EU:C:2019:1124).
- 24 Συναφώς, εκτιμά, κατ' αρχάς, ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν ρυθμίζει τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για την τροποποίηση των αποφάσεων περί καθορισμού των εισφορών οι οποίες εκδόθηκαν βάσει του κανονισμού 1837/2002 και για την υποβολή αίτησης επιστροφής. Επομένως, οι εν λόγω προϋποθέσεις διέπονται από το εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες που αυτό προβλέπει.

- 25 Σύμφωνα όμως με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, η I δεν έχει δικαίωμα επιστροφής των ποσών των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών. Συγκεκριμένα, η απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002 κατέστη απρόσβλητη και δεν είναι πλέον δυνατή η αναδρομική τροποποίησή της, δεδομένου ότι η προθεσμία καθορισμού των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για την περίοδο εμπορίας 2001/2002 έληξε τον Φεβρουάριο του 2010, πριν όμως από την έκδοση του κανονισμού 1360/2013. Κατά το αιτούν δικαστήριο, στο μέτρο που το γερμανικό δίκαιο δεν προβλέπει την επιστροφή των εισφορών επί της παραγωγής σε περίπτωση που δεν έχει τροποποιηθεί η απρόσβλητη διοικητική απόφαση με την οποία καθορίστηκαν οι εισφορές, η επιστροφή των εν λόγω αχρεωστήτως εισπραχθεισών εισφορών είναι δυνατή μόνον υπό την προϋπόθεση ότι το δικαίωμα επιστροφής απορρέει απευθείας από το δίκαιο της Ένωσης.
- 26 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, περαιτέρω, ότι τέτοιο δικαίωμα δεν απορρέει αυτομάτως από τον κανονισμό 1360/2013, καθόσον δεν προκύπτει σαφώς σε ποιες περιπτώσεις και υπό ποιες διαδικαστικές προϋποθέσεις μπορεί να γίνει η αναδρομική διόρθωση που προβλέπει ο κανονισμός αυτός. Το γεγονός ότι η αναδρομική διόρθωση δεν συνεπάγεται αυτομάτως δικαίωμα επιστροφής θα μπορούσε επίσης να συναχθεί *a contrario* από το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 2018/264, το οποίο εφαρμόζεται στις περιόδους εμπορίας 1999/2000 και 2000/2001 και στο οποίο, αντιθέτως, ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προέβλεψε ρητώς το δικαίωμα αυτό, πράγμα που θα ήταν περιττό εάν το δικαίωμα απέρρεε ήδη από την τροποποίηση των εισφορών.
- 27 Ωστόσο, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι το δικαίωμα επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών απορρέει από την απαίτηση διασφάλισης της πρακτικής αποτελεσματικότητας του κανονισμού 1360/2013, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124), ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι παραγωγοί ζάχαρης θα βαρύνονται μόνο με το ακριβές ποσό των εισφορών. Προσθέτει ότι, μολοντί η διαδικασία και οι λεπτομερείς κανόνες για την επιστροφή, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες παραγραφής ή οι αποσβεστικές προθεσμίες, ρυθμίζονται από το εθνικό δίκαιο, εντούτοις τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν τις αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να είναι πρακτικώς αδύνατο για τους παραγωγούς ζάχαρης να υποβάλουν αίτηση επιστροφής. Επομένως, εν προκειμένω, η παρέλευση της προθεσμίας καθορισμού των εισφορών και ο εξ αυτής απορρέων απρόσβλητος χαρακτήρας των πράξεων επιβολής των εισφορών δεν πρέπει να εμποδίζουν την αναιρεσείουσα της κύριας δίκης να ασκήσει το δικαίωμα επιστροφής.
- 28 Πάντως, το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του συμπεράσματος αυτού με τη γενική ενωσιακή αρχή της ασφάλειας δικαίου, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2004, *Kühne & Heitz* (C-453/00, EU:C:2004:17), και της 20ής Δεκεμβρίου 2017, *Incyte* (C-492/16, EU:C:2017:995). Κατά τη νομολογία αυτή, κατ' αρχήν, το δίκαιο της Ένωσης δεν απαιτεί την ανάκληση διοικητικής απόφασης που έχει καταστεί απρόσβλητη, στο μέτρο που η μη δυνατότητα προσβολής της, λόγω εκπνοής των εύλογων προθεσμιών προσβολής της ή εξάντλησης των ενδίκων μέσων, συμβάλλει στην ασφάλεια δικαίου. Εξάλλου, από την εν λόγω νομολογία προκύπτει ότι ένα διοικητικό όργανο υποχρεούται να επανεξετάσει απόφαση περί καθορισμού εισφορών προκειμένου να λάβει υπόψη απόφαση του Δικαστηρίου μόνον εφόσον, ιδίως, η τροποποίηση αυτή εξακολουθεί να είναι δυνατή βάσει του εθνικού δικαίου.
- 29 Κατά το αιτούν δικαστήριο, όμως, η απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland* (C-360/18, EU:C:2019:1124), έρχεται σε αντίθεση με την ανωτέρω νομολογία, καθώς αναγνωρίζει την ύπαρξη δικαιώματος επιστροφής μολοντί η εθνική διοικητική απόφαση έχει καταστεί

απρόσβλητη και έχει ήδη παρέλθει η προθεσμία παραγραφής που προβλέπεται για την ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων φόρων. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο καθόσον, εν προκειμένω, η τροποποίηση των εισφορών με τον κανονισμό 1360/2013 επήλθε περίπου έντεκα έτη μετά την οικεία περίοδο εμπορίας.

- 30 Τέλος, κατά το αιτούν δικαστήριο, τίθεται επίσης το ζήτημα αν η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης απευθύνθηκε εγκαίρως στο τελωνείο προκειμένου να της επιστραφούν οι αχρεωστήτως εισπραχθείσες εισφορές και αν η προθεσμία που προβλέπει το άρθρο 2 του κανονισμού 1360/2013, ήτοι η 30ή Σεπτεμβρίου 2014, ίσχυε για τους παραγωγούς ζάχαρης. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1150/2000, η εν λόγω προθεσμία αφορά τα κράτη μέλη και αποσκοπεί στο να διασφαλιστεί ότι οι ίδιοι πόροι της Ένωσης θα τεθούν στη διάθεση της Επιτροπής πριν από την ημερομηνία αυτή. Ωστόσο, εάν η ανωτέρω προθεσμία δεν είναι η καταληκτική ημερομηνία για την υποβολή αίτησης επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών, υπάρχει αμφιβολία ως προς την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να υποβληθεί τέτοια αίτηση.
- 31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesfinanzhof (Ομοσπονδιακό Φορολογικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Έχει το άρθρο 2 του κανονισμού 1360/2013 την έννοια ότι παραγωγός ζάχαρης έπρεπε να έχει υποβάλει μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2014 την αίτησή του για επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών;
- 2) Στην περίπτωση που η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι αρνητική: έχει η αρμόδια αρχή το δικαίωμα, σε υποθέσεις όπως η υπό κρίση (εισφορές βεβαιωθείσες κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης οι οποίες όμως έχουν καταστεί απρόσβλητες και για τις οποίες δεν υποβλήθηκε αίτηση επιστροφής παρά μόνο ένα έτος μετά τον αναδρομικό καθορισμό χαμηλότερου συντελεστή με τον κανονισμό 1360/2013), να αρνηθεί την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών επί της παραγωγής, επικαλούμενη τις εθνικές διατάξεις περί του απρόσβλητου χαρακτήρα [απόφασης] και την προθεσμία καθορισμού που ισχύει κατά το εθνικό δίκαιο για τις αποφάσεις με τις οποίες καθορίζονται οι εισφορές, καθώς και την αρχή της ασφάλειας δικαίου που διέπει το δίκαιο της Ένωσης;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 32 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2 του κανονισμού 1360/2013 έχει την έννοια ότι η προθεσμία υποβολής αίτησης, δυνάμει του κανονισμού αυτού, για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης λήγει το αργότερο κατά την ημερομηνία βεβαίωσης των εν λόγω εισφορών, ήτοι στις 30 Σεπτεμβρίου 2014.
- 33 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές του σκέψεις 10 και 11, ο κανονισμός 1360/2013 εκδόθηκε από το Συμβούλιο προς συμμόρφωση με την απόφαση της 27ης Σεπτεμβρίου 2012, Zuckerfabrik Jülich κ.λπ. (C-113/10, C-147/10 και C-234/10, EU:C:2012:591). Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι η μέθοδος που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για τον καθορισμό των

εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2002/2003 έως 2005/2006 δεν ήταν ορθή και ότι, ως εκ τούτου, οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί ζάχαρης δικαιούνταν την επιστροφή των ποσών που είχαν καταβάλει αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών αυτών, πλέον τόκων. Κατά την αιτιολογική σκέψη 12 του κανονισμού, δεδομένου ότι για τον υπολογισμό των εισφορών για την περίοδο εμπορίας 2001/2002 χρησιμοποιήθηκε η ίδια μέθοδος με εκείνη που ακυρώθηκε από το Δικαστήριο, έπρεπε επίσης να διορθωθούν οι εισφορές επί της παραγωγής και ο συντελεστής της συμπληρωματικής εισφοράς για την περίοδο αυτή. Επομένως, σκοπός του εν λόγω κανονισμού είναι να διορθώσει αναδρομικώς το ύψος των εισφορών για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006, σύμφωνα με τη μέθοδο που επικύρωσε το Δικαστήριο με την ανωτέρω απόφαση (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 35 και 36).

- 34 Συνεπώς, αφενός, ο κανονισμός 1360/2013 θεσπίζει το δικαίωμα επιστροφής των ποσών που είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006, δικαίωμα το οποίο οι παραγωγοί ζάχαρης αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο. Επομένως, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του κανονισμού, οι παραγωγοί ζάχαρης πρέπει να έχουν πράγματι τη δυνατότητα να επιτύχουν την επιστροφή αυτή (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 37 και 38).
- 35 Αφετέρου, το εν λόγω δικαίωμα επιστροφής μπορεί να ασκηθεί μόνον από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ανωτέρω κανονισμού, ήτοι από τις 20 Δεκεμβρίου 2013. Πράγματι, μόνον από την ημερομηνία αυτή και μετά ήταν σε θέση οι αρμόδιες εθνικές αρχές, κατόπιν του αναδρομικού καθορισμού των νέων εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, να προσδιορίσουν το ακριβές ποσό των εισφορών που είχε καταβάλει αχρεωστήτως καθένας από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς. Ομοίως, μόνον από την εν λόγω ημερομηνία και μετά ήταν οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί σε θέση να γνωρίζουν το ποσό αυτό και, ως εκ τούτου, να υποβάλουν νομίμως αιτήσεις για την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 40 και 41).
- 36 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις και την προθεσμία άσκησης του εν λόγω δικαιώματος επιστροφής, επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1360/2013, το σημείο 1 του παραρτήματος του κανονισμού καθορίζει τις νέες εισφορές επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, εκφραζόμενες υπό τη μορφή ποσού σε ευρώ ανά τόνο προϊόντος, για κάθε περίοδο εμπορίας, αρχής γενομένης από την περίοδο εμπορίας 2001/2002 και έως την περίοδο εμπορίας 2005/2006. Στη συνέχεια, το άρθρο 2 του κανονισμού ορίζει, κατ' αρχήν, την ημερομηνία κατά την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν καταχωρίσει στους ιδίους πόρους της Ένωσης το ποσό των νέων αυτών εισφορών. Τέλος, το άρθρο 3 του κανονισμού ορίζει τις ημερομηνίες από τις οποίες εφαρμόζονται αναδρομικά οι νέες εισφορές (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 42 έως 44).
- 37 Ειδικότερα, από το άρθρο 2 του κανονισμού 1360/2013, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1150/2000, προκύπτει ότι η ημερομηνία που ορίζεται στην πρώτη από τις διατάξεις αυτές, ήτοι η 30ή Σεπτεμβρίου 2014, είναι η ημερομηνία κατά την οποία τα κράτη μέλη έπρεπε, κατ' αρχήν, να έχουν καθορίσει τα ποσά που όφειλαν οι οφειλέτες στο πλαίσιο των νέων εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης και να έχουν καταχωρίσει τα ποσά αυτά στους ιδίους πόρους της Ένωσης, και όχι η ημερομηνία κατά την οποία οι παραγωγοί ζάχαρης έπρεπε να έχουν υποβάλει την αίτησή τους για επιστροφή των

ποσών που είχαν καταβάλει αχρεωστήτως. Όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 23 του κανονισμού 1360/2013, η προθεσμία που ορίζεται στο άρθρο 2 του κανονισμού αυτού δεν επηρεάζει τις προθεσμίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για την επιστροφή των ποσών στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.

- 38 Από τις προαναφερθείσες διατάξεις συνάγεται ότι ο κανονισμός 1360/2013 αντικατέστησε τις διατάξεις των κανονισμών της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό του ποσού των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 έως 2005/2006, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων του κανονισμού 1837/2002, με αναδρομική ισχύ από την ημερομηνία εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων, χωρίς ωστόσο να προβλέπει τις διαδικασίες και τους λεπτομερείς κανόνες που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την πραγμάτωση του απορρέοντος από την τροποποίηση αυτή δικαιώματος των παραγωγών ζάχαρης προς επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 45 και 53).
- 39 Επομένως, αφενός, δυνάμει του κανονισμού 1360/2013, οι αρμόδιες εθνικές αρχές δεν καλούνται να επιστρέψουν εθνικούς φόρους που εισπράχθηκαν κατά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, αναθεωρώντας, κατά περίπτωση, απρόσβλητες διοικητικές ή δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες επιβλήθηκε η καταβολή των φόρων αυτών, όπως συνέβαινε ιδίως στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 6ης Οκτωβρίου 2015, *Târșia* (C-69/14, EU:C:2015:662, σκέψεις 24 έως 30), και της 11ης Σεπτεμβρίου 2019, *Călin* (C-676/17, EU:C:2019:700, σκέψεις 24 έως 29), αλλά να προβούν σε αναδρομική επανεκτίμηση –αποφασισθείσα από τον νομοθέτη της Ένωσης– ενός ιδίου πόρου της Ένωσης, τον οποίο οι αρχές αυτές εισέπραξαν για λογαριασμό της τελευταίας.
- 40 Προς τούτο, εναπόκειται, συνεπώς, στις ανωτέρω αρχές όχι να επανεξετάσουν, να διορθώσουν ή ακόμη και να ακυρώσουν τις εθνικές αποφάσεις περί καθορισμού του φόρου και τις αντίστοιχες πράξεις επιβολής φόρου οι οποίες εκδόθηκαν βάσει των κανονισμών της Επιτροπής που μνημονεύονται στη σκέψη 38 της παρούσας απόφασης, αλλά να υπολογίσουν, για καθέναν από τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς ζάχαρης, το ύψος της διαφοράς μεταξύ των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών που καθορίστηκαν με τους κανονισμούς αυτούς και των ποσών που οφείλονται στο πλαίσιο των εισφορών που καθορίστηκαν με τον κανονισμό 1360/2013, προκειμένου οι παραγωγοί να είναι σε θέση να υποβάλουν νομίμως αιτήσεις για την επιστροφή του ποσού της εν λόγω διαφοράς και, ως εκ τούτου, να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του τελευταίου αυτού κανονισμού.
- 41 Αφετέρου, ελλείψει διατάξεων, στον κανονισμό 1360/2013, σχετικών με τις διαδικασίες και τους λεπτομερείς κανόνες που πρέπει να εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για την πραγμάτωση του δικαιώματος των παραγωγών ζάχαρης προς επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών, τα κράτη μέλη διατηρούν την ευχέρεια να εφαρμόζουν τους διαδικαστικούς κανόνες που προβλέπει η εσωτερική τους έννομη τάξη, ιδίως όσον αφορά τις προθεσμίες παραγραφής ή τις αποσβεστικές προθεσμίες, υπό την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 45 και 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 42 Η τήρηση των ως άνω αρχών επιβάλλει να μην είναι οι διαδικαστικοί αυτοί κανόνες λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που αφορούν παρόμοια αιτήματα στηριζόμενα στις διατάξεις του εθνικού δικαίου (αρχή της ισοδυναμίας) και να μην έχουν διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπέρμετρα δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει

η έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 43 Όσον αφορά, αφενός, την τήρηση της αρχής της ισοδυναμίας, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, το οποίο έχει άμεση γνώση των διαδικαστικών κανόνων που αποσκοπούν στο να εξασφαλίσουν, στο εθνικό δίκαιο, την προστασία των δικαιωμάτων που οι διοικούμενοι αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, να εξακριβώσει ότι οι διαδικαστικοί κανόνες που προβλέπονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών, την οποία θεσπίζει ο κανονισμός 1360/2013, δεν είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που ισχύουν για παρόμοια αιτήματα στηριζόμενα στο εθνικό δίκαιο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2020, Valoris, C-677/19, EU:C:2020:825, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 44 Όσον αφορά, αφετέρου, την τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, όταν καθορίζεται εύλογη προθεσμία παραγραφής ή αποσβεστική προθεσμία, πληρούται κατ' αρχήν η απαίτηση αποτελεσματικότητας, στον βαθμό που ο καθορισμός αυτός συνιστά εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής της ασφάλειας δικαίου, η οποία προστατεύει ταυτόχρονα τόσο τον ενδιαφερόμενο όσο και τη Διοίκηση, έστω και αν η παρέλευση της σχετικής προθεσμίας ενδέχεται, εξ ορισμού, να έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να προβάλουν, εν όλω ή εν μέρει, τα δικαιώματά τους (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι, εφόσον το δικαίωμα των παραγωγών ζάχαρης να τους επιστραφούν οι αχρεωστήτως καταβληθείσες εισφορές μπορεί να ασκηθεί μόνον από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού 1360/2013, τυχόν εθνικοί κανόνες οι οποίοι προβλέπουν ότι οι αποσβεστικές προθεσμίες και οι προθεσμίες παραγραφής που ισχύουν για την υποβολή αίτησης επιστροφής τέτοιων εισφορών λήγουν πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού καθιστούν πρακτικώς αδύνατη την άσκηση του εν λόγω δικαιώματος επιστροφής. Το Δικαστήριο συνήγαγε εξ αυτού ότι ο κανονισμός 1360/2013, ερμηνευόμενος υπό το πρίσμα της αρχής της αποτελεσματικότητας, αντιτίθεται σε τέτοιους εθνικούς κανόνες (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψεις 55, 56 και 58).
- 46 Επομένως, πρέπει να θεωρηθούν ως σύμφωνοι με την αρχή της αποτελεσματικότητας εθνικοί διαδικαστικοί κανόνες οι οποίοι ισχύουν για την επιστροφή, βάσει του κανονισμού 1360/2013, των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης και οι οποίοι προβλέπουν εύλογες αποσβεστικές προθεσμίες και προθεσμίες παραγραφής, υπό την προϋπόθεση ότι οι προθεσμίες αυτές αρχίζουν να τρέχουν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1360/2013.
- 47 Εν προκειμένω, στην αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται στις διατάξεις του γερμανικού δικαίου, ήτοι στο άρθρο 169, παράγραφοι 1 και 2, και στο άρθρο 170 του φορολογικού κώδικα, οι οποίες προβλέπουν προθεσμίες για την ακύρωση ή την τροποποίηση φόρων και ορισμένων δασμών. Οι προθεσμίες αυτές είναι, αντιστοίχως, ενός έτους και τεσσάρων ετών ανάλογα με την περίπτωση. Το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει όμως αν και, κατά περίπτωση, ποια από τις εν λόγω προθεσμίες ενδέχεται να ισχύει για την υποβολή αιτήσεων επιστροφής δυνάμει του κανονισμού 1360/2013.

- 48 Συναφώς, πρέπει πάντως να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει, παραδείγματος χάριν, ότι μια τριετής αποσβεστική προθεσμία προβλεπόμενη από το εθνικό δίκαιο μπορεί να θεωρηθεί εύλογη κατά την έννοια της νομολογίας αυτής (πρβλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, σκέψη 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) και ότι προθεσμία ενός έτους για την υποβολή αιτήσεων ή την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων στηριζόμενων σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης δεν είναι αφ' εαυτής μη εύλογη, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι η προθεσμία αρχίζει να τρέχει το νωρίτερο από την έναρξη ισχύος της ρύθμισης με την οποία επιδιώκεται η άρση της εν λόγω παραβίασης (πρβλ. απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2020, *Valoris*, C-677/19, EU:C:2020:825, σκέψεις 27 και 28).
- 49 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2 του κανονισμού 1360/2013 έχει την έννοια ότι η προθεσμία υποβολής αίτησης, δυνάμει του κανονισμού αυτού, για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης δεν απαιτείται να λήγει το αργότερο κατά την ημερομηνία βεβαίωσης των εν λόγω εισφορών, ήτοι στις 30 Σεπτεμβρίου 2014. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν, στο εθνικό τους δίκαιο, την ισχύουσα προθεσμία, υπό την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, με δεδομένο ότι μια προθεσμία ενός έτους δεν είναι αφ' εαυτής μη εύλογη, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι αρχίζει να τρέχει το νωρίτερο από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1360/2013.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 50 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν ο κανονισμός 1360/2013 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικούς κανόνες που επιτρέπουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να απορρίψουν αίτηση στηριζόμενη στον κανονισμό αυτό με την οποία ζητείται η επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, επικαλούμενες τον απρόσβλητο χαρακτήρα των εθνικών αποφάσεων με τις οποίες καθορίστηκε, πριν από την έκδοση του κανονισμού, το ποσό των εν λόγω εισφορών, κατ' εφαρμογήν διαφόρων κανονισμών της Επιτροπής οι οποίοι αντικαταστάθηκαν, με αναδρομική ισχύ, από τον ίδιο αυτό κανονισμό.
- 51 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι η αίτηση επιστροφής που υπέβαλε η I εντός προθεσμίας ενός έτους από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1360/2013, ήτοι στις 18 Δεκεμβρίου 2014, απορρίφθηκε από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, με την αιτιολογία ότι η απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002, η οποία καθόριζε το ποσό των εισφορών που όφειλε η I για την περίοδο εμπορίας 2001/2002 και την οποία είχε εκδώσει το τελωνείο κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 1837/2002, κατέστη απρόσβλητη με την εκπνοή, τον Φεβρουάριο του 2010, της αποκλειστικής προθεσμίας και της προθεσμίας παραγραφής που προβλέπονταν για την υποβολή αίτησης τροποποίησης της απόφασης αυτής.
- 52 Συναφώς, αρκεί να υπομνησθεί ότι, όπως προκύπτει ιδίως από τη σκέψη 45 της παρούσας απόφασης, ο κανονισμός 1360/2013, σε συνδυασμό με την αρχή της αποτελεσματικότητας, αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση βάσει της οποίας μια αίτηση επιστροφής των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, στηριζόμενη στον κανονισμό αυτόν, μπορεί να απορριφθεί για τον λόγο ότι οι αποφάσεις με τις οποίες καθορίστηκαν οι εισφορές αυτές πριν από την έκδοση του κανονισμού έχουν καταστεί απρόσβλητες.
- 53 Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως αναιρείται από την αρχή της ασφάλειας δικαίου, την οποία μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο.

- 54 Συγκεκριμένα, είναι αληθές ότι, κατά πάγια νομολογία, δεδομένου ότι η μη δυνατότητα προσβολής μιας διοικητικής απόφασης, λόγω εκπνοής των εύλογων προθεσμιών προσβολής της ή εξάντλησης των ενδίκων μέσων, συμβάλλει στην ασφάλεια δικαίου, το δίκαιο της Ένωσης δεν επιβάλλει κατ' αρχήν στο διοικητικό όργανο την υποχρέωση να εξετάσει εκ νέου μια διοικητική απόφαση που κατέστη απρόσβλητη (απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, *Incyte*, C-492/16, EU:C:2017:995, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 40 της παρούσας απόφασης, η εφαρμογή του κανονισμού 1360/2013 από τις αρμόδιες εθνικές αρχές δεν απαιτεί να επανεξεταστούν, να διορθωθούν ή ακόμη και να ακυρωθούν οι εθνικές αποφάσεις περί καθορισμού του φόρου, όπως η απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2002, οι οποίες εκδόθηκαν βάσει των κανονισμών της Επιτροπής που αντικαταστάθηκαν με αναδρομική ισχύ από τον κανονισμό αυτόν. Επομένως, ο απρόσβλητος χαρακτήρας τέτοιων αποφάσεων και τέτοιων πράξεων επιβολής φόρου δεν μπορεί να εμποδίσει τους παραγωγούς ζάχαρης να ασκήσουν το δικαίωμα επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών το οποίο αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης, όπως αυτό τίθεται σε εφαρμογή με τον εν λόγω κανονισμό.
- 56 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο κανονισμός 1360/2013 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικούς κανόνες που επιτρέπουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να απορρίψουν αίτηση στηριζόμενη στον κανονισμό αυτό με την οποία ζητείται η επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, επικαλούμενες τον απρόσβλητο χαρακτήρα των εθνικών αποφάσεων με τις οποίες καθορίστηκε, πριν από την έκδοση του κανονισμού, το ποσό των εν λόγω εισφορών, κατ' εφαρμογήν διαφόρων κανονισμών της Επιτροπής οι οποίοι αντικαταστάθηκαν, με αναδρομική ισχύ, από τον ίδιο αυτό κανονισμό.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΕ) 1360/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τον καθορισμό των εισφορών στην παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 και 2005/2006, του συντελεστή που απαιτείται για τον υπολογισμό της συμπληρωματικής εισφοράς για τις περιόδους εμπορίας 2001/2002 και 2004/2005 και των ποσών που πρέπει να καταβληθούν από τις βιομηχανίες ζάχαρης στους πωλητές ζαχαρότευτλων λόγω της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ποσού των εισφορών και του ποσού των εισφορών αυτών που πρέπει να εισπραχθούν για τα έτη εμπορίας 2002/2003, 2003/2004 και 2005/2006,**

έχει την έννοια ότι:

η προθεσμία υποβολής αίτησης, δυνάμει του κανονισμού αυτού, για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής

στον τομέα της ζάχαρης δεν απαιτείται να λήγει το αργότερο κατά την ημερομηνία βεβαίωσης των εν λόγω εισφορών, ήτοι στις 30 Σεπτεμβρίου 2014. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίσουν, στο εθνικό τους δίκαιο, την ισχύουσα προθεσμία, υπό την επιφύλαξη της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, με δεδομένο ότι μια προθεσμία ενός έτους δεν είναι αφ' εαυτής μη εύλογη, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι αρχίζει να τρέχει το νωρίτερο από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 1360/2013.

2) Ο κανονισμός 1360/2013

έχει την έννοια ότι:

αντιτίθεται σε εθνικούς κανόνες που επιτρέπουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να απορρίψουν αίτηση στηριζόμενη στον κανονισμό αυτό με την οποία ζητείται η επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως στο πλαίσιο των εισφορών επί της παραγωγής στον τομέα της ζάχαρης, επικαλούμενες τον απρόσβλητο χαρακτήρα των εθνικών αποφάσεων με τις οποίες καθορίστηκε, πριν από την έκδοση του κανονισμού, το ποσό των εν λόγω εισφορών, κατ' εφαρμογήν διαφόρων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι οποίοι αντικαταστάθηκαν, με αναδρομική ισχύ, από τον ίδιο αυτό κανονισμό.

(υπογραφές)